

SÈRIE 2

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte a la precisió: aquesta és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 60 i 100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne/a haurà de connectar amb una mínima correcció les tres idees bàsiques següents:

- i. La ment no és una substància, una cosa, que té pensaments i sensacions.
- ii. La ment simplement és la col·lecció d'aquestes percepcions, pensaments i sensacions.
- iii. No podem tenir cap idea de cap cosa que sigui una substància (i per tant, cap idea de la ment com a substància), perquè les idees deriven d'impressions, i no podem tenir cap impressió d'una substància.

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria ordinària. Criteri de correcció

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'esmentar, d'una forma o altra, els dos punts següents:

- i. Les persones van decidir formar una societat per tal de poder tenir protecció i seguretat.
- ii. Si el poder legislatiu actua d'una forma que atempta contra la propietat, la llibertat, o la vida dels ciutadans, deixa de complir la funció per la qual es va establir aquest poder i els ciutadans, per tant, deixen de tenir cap obligació d'obeir-lo, i poden establir-ne un de nou.

En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta I s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Pregunta II

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «percepcions»: allò que pot estar present a la ment, ja sigui una impressió o una idea.
- b) «essència»: allò que fa que una cosa sigui el que és.

Opció B)

- a) «poder legislatiu»: aquella part de l'estat que té la capacitat de fer i modificar lleis.
- b) «corrupció»: quan algú que té un càrrec o està en una posició de poder actua de forma deshonestament i contrària a les obligacions que ha adquirit en assumir el seu càrrec.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- i. Els elements bàsics de l'empirisme de Hume: percepcions, impressions, idees; tota idea simple deriva d'impressions; tots els nostres pensaments depenen en darrer terme dels materials proporcionats per l'experiència.
- ii. El rebuig de les idees de substància i, en particular, d'un *jo substancial*: no hi poden haver impressions d'un jo substancial. La idea d'un jo substancial no té contingut.
- iii. Per tant, allò que anomenem ment és només un seguit d'estats mentals particulars, units per certes relacions de semblança, contigüïtat i causalitat, sense que tinguem coneixement de cap substrat (de cap jo substancial) que *tingui* aquests estats.

Opció B)

La màxima puntuació requeriria tenir en compte adequadament els següents punts:

- i. Els trets bàsics de la concepció política de Locke: estat de la naturalesa i drets naturals; motius per unir-se en societat; contracte social i transferència al govern del dret que cadascú té d'executar la llei de la naturalesa.
- ii. La finalitat d'un govern legítim és la de garantir el dret a la vida, la llibertat i els béns dels membres de la societat.
- iii. L'estat de guerra és una situació en què algú intenta violar els drets naturals d'un altre. Si un govern no protegeix el dret a la vida i la llibertat i els béns dels membres de la societat, sinó que, pel contrari, viola aquests drets, se situa en estat de guerra amb els membres de la societat.
- iv. Si un govern fa el contrari del que requeriria la finalitat per a la qual se'l va establir, és legítim desobeir-lo, i establir-ne un altre.

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències i de les semblances mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast. Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva posició a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria ordinària. Criteri de correcció

Cal que l'alumne ofereixi raons o arguments per a justificar la posició que vol defensar. No és adequat fer simplement afirmacions sense intentar justificar-les.

Pel que fa a l'opció A) serà meritori que l'estudiant mostri que ha entès per què les consideracions que s'ofereixen en l'enunciat de la pregunta presenten, aparentment, una dificultat per a una concepció no-substancial del jo. (Òbviament l'alumne no té, en absolut, perquè expressar-ho usant aquesta terminologia).

SÈRIE 5

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1

[6 punts en total]

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (100-140 paraules en l'opció A, 60-100 paraules en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'esmentar d'alguna manera i connectar amb una mínima correcció les 4 idees bàsiques següents:

- i. Hi ha hagut un procés en el que s'han menystingut les inclinacions naturals de la persona, i en el que s'ha passat a valorar inclinacions no-naturals, entre les quals es troba, per exemple, la de donar valor a una suposada vida després de la vida.
- ii. Això ha acabat abocant a una situació de pèrdua de valors, i de nihilisme.
- iii. Caldria fugir tant dels valors antinaturals que han imperat, com del nihilisme al qual aquests ens han acabat abocant. Per a fer això caldria retornar a valorar les tendències i inclinacions naturals de les persones.
- iv. Això ho haurà de fer un tipus nou de persona, una persona que haurà de tenir una força i unes qualitats especials.

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria ordinària. Criteri de correcció

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les 2 idees bàsiques següents:

- i. Tot coneixement en darrer terme es basa en la raó i no en els sentits
- ii. Descartes ofereix dos exemples que justifiquen aquesta afirmació: la creença que la flama i l'estrella no tenen la mateixa mida tot i que proporcionin la mateixa sensació, la creença que la sensació de calor i de dolor no són propietats del foc.

En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta (i) s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Pregunta II

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «nihilisme»: Absència de valors
- b) «homes bons»: El grup que s'oposa als nobles o poderosos i que són considerats com a 'bons' segons la moral dels esclaus

Opció B)

- a) «concloure»: afirmar (o pensar) una cosa, perquè un sap que se segueix d'altres afirmacions (o pensaments), que li donen suport.
- b) «no hi ha cap raó»: no hi ha res que ens justifiqui a creure-ho

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- i. L'ideal ascètic, que postula que allò que té valor per si mateix rau fora del món natural.
- ii. La mort de Déu i el col·lapse de l'ideal ascètic (que resulta, en part, de la "voluntat de veritat" promoguda pel propi ideal ascètic), i com això porta al nihilisme.
- iii. La concepció nietzscheana del "superhome" com a portador de nous valors que s'oposen a l'ideal ascètic, afirmen la vida, i superen el nihilisme.

Opció B) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- i. Els elements bàsics de l'epistemologia de Descartes.
- ii. El paper de la raó i dels sentits en el coneixement segons Descartes.
- iii. Les raons de Descartes per a creure que la justificació última de tot coneixement rau en la raó.

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.

En qualsevol cas: l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast. Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

L'opció (A) es presta especialment a fer la comparació amb la concepció sobre la possibilitat d'adquirir coneixement, i la seva fonamentació, en Plató o en Descartes, o també en Hume. Pel que fa a la concepció de la veritat de Nietzsche n'hi ha prou per obtenir la màxima puntuació que es tinguin en compte aquells aspectes del perspectivisme que Nietzsche presenta en els textos seleccionats de *Veritat i mentida en sentit extramoral*.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'argumentar d'una forma personal, clara i coherent a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- a) El grau de comprensió que es demostri de la tesi a discutir.
- b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Cal que l'alumne ofereixi raons o arguments per a justificar la postura que vol defensar. No és adequat fer simplement afirmacions sense intentar justificar-les.

En referència a l'opció A), serà important, com sempre, que l'alumne/a no es limiti a fer afirmacions, sinó que intenti oferir **raons** i **arguments** per defensar el seu acord o desacord amb l'afirmació. Un tipus d'argument bàsic, que és probable que usin molts estudiants, és el de considerar determinats valors que podem creure que són majoritaris dins de la societat europea i veure si es pot dir que són també "valors cristians" (igualment pel que fa a la contrastació inversa). Una altra possibilitat, és clar, és intentar defensar que molts dels "valors cristians" no són específicament sols cristians sinó que formen part dels ideals de moltes de les religions i/o tradicions culturals majoritàries. Finalment: en valorar aquesta pregunta el corrector s'haurà de centrar fonamentalment en la qualitat del raonament, i no en la capacitat d'identificar adequadament quins són els "valors majoritaris a l'Europa actual" o els "valors cristians" (si l'estudiant fa una identificació adequada serà meritori i ha de comptar a favor seu, si no ho fa, no ha de comptar en contra seu (mentre la identificació que faci de quins són els "valors majoritaris a l'Europa actual" o els "valors cristians" no estigui, és clar, completament fora de lloc)).

Pel que fa a l'opció B) serà meritori que l'alumne mostri que entén la situació que se li planteja i que entén perquè, si la situació que es planteja fos possible, aleshores hi hauria motius per pensar que potser és possible sobreviure a la mort del cos.